

Annotation

Bechko, P. K., Lysa, N. V., Popychenko, D. A.

The role of financial policy in the management system of the current assets of agrarian sector business entities

Current assets management of agricultural production is a part of financial management, since the size, structure and speed of current assets circulation influence the basic economic indexes of an enterprise to a large extent.

Effective and active financial policy has a great influence on the current assets management, thus the disadvantages of this policy negatively affect the financial performance of the enterprises of the agrarian sector of national economy.

The aim and objective of the article is to study and assess the impact of the company financial policy formation on the mechanism of the current assets management in order to ensure financial stability and solvency of the enterprise.

In the process of research such methods and methodical approaches were used: induction and deduction, analysis and synthesis; analogy and extrapolation, modelling, observation, abstraction and generalization; interpretation, system and retrospective analysis, observation, grouping, standardization, and research results correlation.

The most effective policy in modern conditions of economic entities management of the agrarian sector is to create a structure of current assets that can ensure their financial stability and solvency, significantly affect the profitability of current assets, their material consumption and the duration of their circulation. To achieve this, a conceptual approach should be applied to the formation of an effective asset management policy based on the use of a trade-off between risk and return, the current assets structure, as well as the methods of system analysis, planning, and their rationing. It will ensure coordination and consistency of current assets and sources of their financing from the marketing, accounting, supplying services of economic entities that can provide financial stability as the main factor of an effective policy of current assets management.

A systematic approach to the financial policy of current assets management on the basis of their normalization, planning, operational control over their targeted and efficient use will significantly improve the efficiency of current assets use, ensure financial stability, solvency of economic entities, their access to bank loans as an alternative source of financing.

Key words: *current assets, financial policy, sources of financing, financial stability, solvency.*

УДК 336. 77.

РОЛЬ КРЕДИТУ В СИСТЕМІ РОЗШИРЕНОГО ВІДТВОРЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Н. В. Бондаренко, кандидат економічних наук

С. А. Власюк, кандидат економічних наук

А. О. Корнега, аспірант

Уманський національний університет садівництва

Розглянуто вплив кредиту на розширене відтворення виробничого процесу суб'єктів господарювання аграрної галузі. Наведені основні методичні підходи щодо розкриття сутності дефініції кредит та його вплив на безперервність процесу виробництва. Даний аналіз теорії кредиту і його адаптація до ринкових умов господарювання.

Ключові слова. Кредит, фінансове забезпечення, забезпеченість кредиту, планування, нормування, продовольча безпека, аграрна галузь, операційна діяльність, інвестиційна діяльність.

Постановка проблеми. Зростання виробництва сільськогосподарської продукції не лише в національному, але і в світовому масштабі перебуває в прямій залежності від демографічної ситуації, світових цін та попиту на аграрну продукцію. На тлі скорочення ресурсів для її виробництва забезпечення продовольчої безпеки є одним із пріоритетних завдань кожної країни. Національна аграрна галузь за останні роки займає лідируючі позиції, і є чи не єдиною галуззю, що забезпечує отримання валютної виручки, що позитивно впливає на курс національної валюти.

Національна економіка починаючи з 2017 р. демонструє незначне зростання ВВП, що дає підстави стверджувати про поступовий, але планомірний її вихід з кризи. Суттєва частка в зростанні ВВП належить аграрній галузі, виваженій її політиці, спрямованій на підвищення конкурентоспроможності вітчизняного сільськогосподарського виробництва, повноцінного забезпечення населення якісними продовольчими товарами, формування експортних ресурсів сільськогосподарської продукції. В той же час, залишається актуальною проблема, пов'язана з узгодженням інтересів країни щодо вироблення єдиної для всіх суб'єктів господарювання аграрної політики, як передумови реалізації сучасних тенденцій розвитку аграрної економіки, правил міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією з метою найбільш ефективної інтеграції в систему світових зв'язків, пов'язаних зі світовою продовольчою безпекою.

Основною передумовою розширеного відтворення суб'єктів господарювання аграрної галузі є науково обґрунтоване співвідношення між власними і позиченими джерелами фінансування операційної і інвестиційної діяльності. Банківські запозичення відіграють вирішальну роль, як альтернативне джерело фінансування, здатних підтримувати безперервність процесу виробництва, забезпечувати розширене відтворення. За останні роки банки суттєво обмежили доступ аграріїв до кредитних ресурсів внаслідок необґрунтованої політики НБУ щодо встановлення облікової ставки та надмірно високої плати за кредит, який надають комерційні банки аграріям, розмір якого значно перевищує сукупну рентабельність виробництва позичальників. Вирішення цієї проблеми можливе при активній участі держави, спрямованій на підтримку суб'єктів господарювання аграрного виробництва, розширенні їх доступу до кредитних ресурсів в цілому і пільгових, зокрема, здатних забезпечити безперервність відтворювального процесу, нарощування ними обсягів виробництва та реалізації конкурентоспроможної продукції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання щодо ролі кредиту в системі розширеного відтворення суб'єктів господарювання аграрної галузі висвітлені в працях провідних українських економістів: Н.В. Бондаренко, Л.О. Вдовенко, С.А. Власюк, Т.П.Герасимової, О.Є.Гудзь,

М.Я.Дем'яненко, О.О.Непочатенко, П.Т.Саблука, П.А. Стецюка та ін. Незважаючи на чисельні здобутки вітчизняних науковців у вирішенні цієї проблеми досі відсутній єдиний підхід щодо вироблення її єдиної стратегії і тактики.

Методика досліджень Для дослідження ролі кредиту в системі розширеного відтворення суб'єктів господарювання аграрної галузі використовувались різні методи. Індукція і дедукція, аналіз і синтез застосовувались для оцінки перспектив впливу кредиту на розширене відтворення. Аналогія й екстраполяція, моделювання, спостереження, абстрагування та узагальнення були використані для оцінки впливу кредиту на відтворювальний процес, напрацювання методичних підходів щодо розроблення стратегії і тактики щодо впливу кредитних ресурсів на відтворювальний процес.

Динаміка кредитних вкладень у процес виробництва досліджувалися за допомогою інтерпретації, системного і ретроспективного аналізу, спостереження, групування, графічного методу і типізації та порівняння результатів дослідження.

Результати дослідження. Відсутність єдиної стратегії і тактики щодо ролі кредиту в системі відтворювального процесу суб'єктів господарювання аграрного виробництва, адекватної ринковим умовам негативно впливає на їх фінансові результати. Непомірно висока ціна на кредитні ресурси, відсутність гарантій їх повернення, невідпрацьований механізм майнового страхування, який є одним із головних джерел забезпечення кредитних ресурсів, відсутність планування виробничої діяльності та нормування оборотних активів унеможливають адекватну реакцію як кредиторів, так і позичальників на кризові явища в суспільстві. Вирішення вищезгаданих проблем можливе лише за умов поглибленого методичного дослідження ролі кредиту в системі розширеного відтворення.

Вітчизняна аграрна галузь незалежно від зміни зовнішніх і внутрішніх умов повинна забезпечити виробництво високоякісної, конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції за рахунок мобілізації ресурсного потенціалу вітчизняного виробництва. Основою ефективного функціонування суб'єктів господарювання аграрної галузі є розширене відтворення та створення агропродовольчого ринку передумови якого знайшли відображення в Законі «Про забезпеченість та якість харчових продуктів» [1]. Перевищення рівня доходів суб'єктів господарювання над витратами забезпечує їх дохідність, функціонування на умовах самофінансування і самоокупності. Досвід функціонування суб'єктів господарювання аграрної галузі свідчить, що забезпечення безперервності процесу виробництва, їх фінансова стійкість та платоспроможність великою мірою залежить від залучення банківських кредитів.

Науково обґрунтоване співвідношення між власними і позиченими джерелами фінансування операційної і інвестиційної діяльності дає можливість господарюючим суб'єктам забезпечити безперервність колообігу, оновлення матеріально-технічної бази, впровадження у виробництво

передових технологій виробництва, мобілізацію внутрішніх резервів, пом'якшення диспаритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію, вдосконалення міжгалузевих відносин.

Теоретично і практично доведено значущість кредиту для забезпечення розширеного відтворення суб'єктів господарювання. В той же час, його дія на процес виробництва оцінюється двозначно. Окремі фахівці залучення кредиту пояснюють нестатком матеріальних цінностей, необхідних для забезпечення колообігу виробництва. Через платність кредиту, що слугує основним принципом кредитування, на їх думку, підривається фінансове положення позичальника, що призводить його до банкрутства [2, с. 161].

Процесу відтворення в аграрній галузі притаманний вплив організаційних і економічних чинників, які визначають його специфіку і певною мірою впливають як на використання ресурсного потенціалу, так виробничо – економічні відносини. Сучасний етап розвитку ринкових відносин потребує систематизації підходів щодо ролі кредиту для суб'єктів господарювання аграрної галузі в системі розширеного відтворення та напрацювання більш ефективного організаційного і економічного його механізму.

В розширеному відтворенні роль кредиту розглядається в ракурсі його призначення, стимул-реакції збільшення і прискорення руху капіталу, зростання доходів і вирівнювання норми прибутку, акцентуючи увагу на здатність кредиту посилювати диспропорції в розвитку виробництва у зв'язку з його спрямуванням в ті галузі і підприємства, які здатні забезпечити максимальний прибуток кредиторів [3].

Система кредитування суб'єктів аграрного виробництва, яка здебільшого адаптована в ринкові умови господарювання з директивно-планової економіки не ефективна. Внаслідок цього, кредитування аграріїв в цілому і пільгового, зокрема практично призупинено, що негативно впливає на безперервність колообігу процесу виробництва, призводить до зниження родючості ґрунтів, зростання ступеню зносу техніки, порушення сівозмін та зростання собівартості продукції і зниження її прибутковості.

З метою деталізації впливу кредиту на розширене відтворення нами використовувалася кластерний аналіз метою якого є вибірка об'єкта з подальшим його упорядкуванням в порівняно однорідні групи (табл. 1). Кластерний аналіз суб'єктів господарювання аграрної галузі за часткою окремих елементів впливу кредиту на розширене відтворення дає змогу виокремити кілька типів підприємств з різною структурою частки кредиту в покритті витрат операційної діяльності. Слід зазначити, що різним типам підприємств відповідають різні рівні частки кредиту в покритті витрат операційної діяльності. З огляду на результати кластерного аналізу слід відмітити той факт, що підприємства третього і п'ятого кластера в яких при схожій структурі джерел фінансування операційної діяльності відповідно 37,2 і 43,2% кредиту в покритті затрат показники ефективності виробництва значно різняться від інших досліджуваних груп. Зокрема, по цих групах сукупна рентабельність склала відповідно 35,3 і 40,7 %, розмір чистого

прибутку на 1 га сільськогосподарських угідь 492,7 і 484,3 грн. Середній рівень зростання обсягу валової продукції в постійних цінах 2010 р. у відсотках до попереднього періоду по цих групах склав 15,6 і 19,6 % відповідно.

1. Результати кластерного аналізу сільськогосподарських підприємств Черкаської області в середньому за 2014-2016 рр.[4]

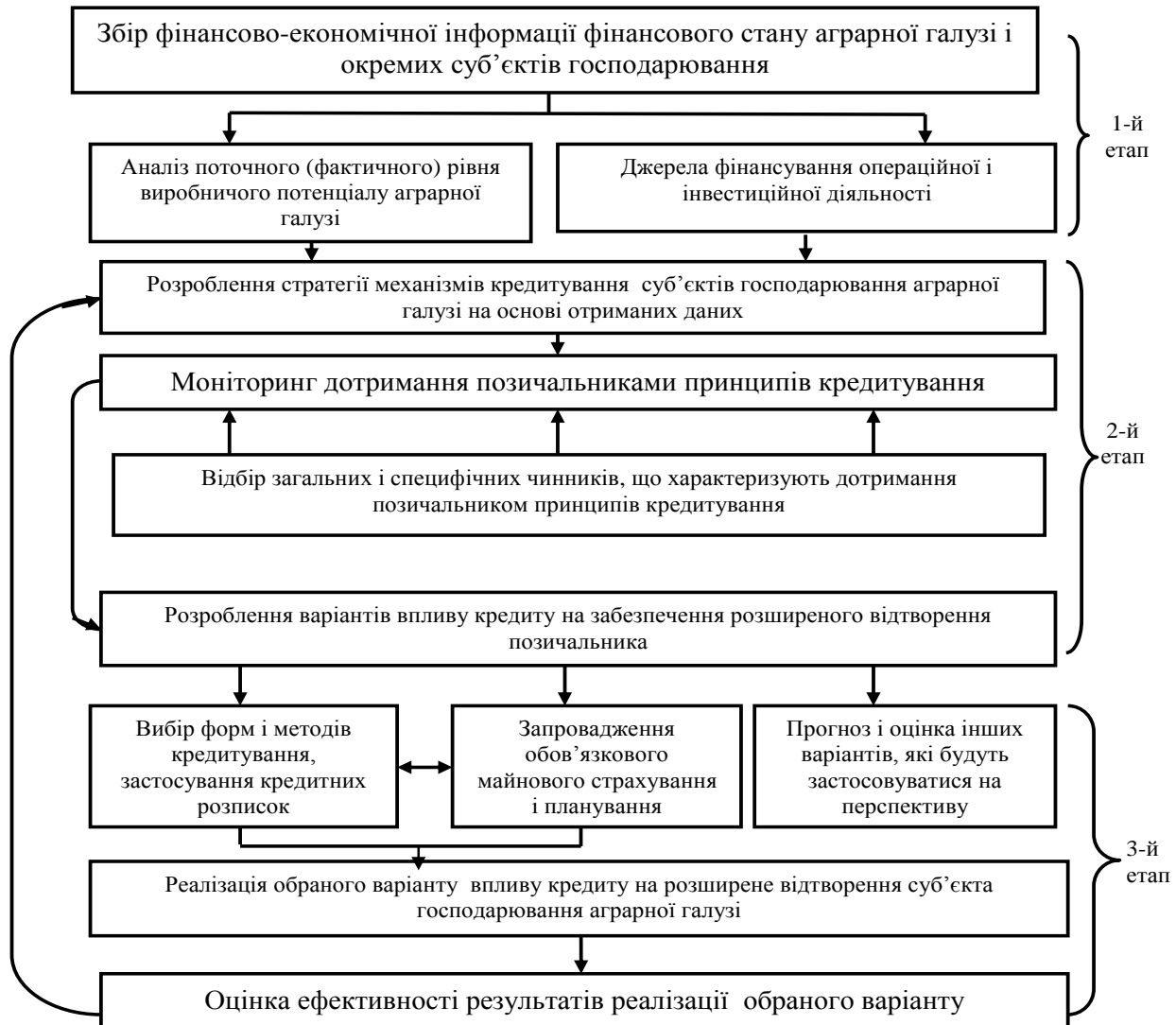
Показник	Групи						В середньому по сукупності
	1	2	3	4	5	6	
Кількість підприємств	98	114	33	67	63	31	406
частка власних джерел фінансування у виробничому процесі, %	78,3	77,3	56,0	73,	49,2	59,9	67,9
частка кредиту в покритті витрат операційної діяльності, %	0,3	8,7	37,2	6,5	43,1	0,9	7,9
частка кредиторської заборгованості в джерелах фінансування операційної діяльності, %	21,4	14,0	6,8	20,2	7,7	39,2	24,2
рівень зростання валової продукції в цінах 2010 рр. , у % до попереднього періоду	0,9	8,9	15,6	2,4	19,6	0,5	6,4
Матеріаломісткість	0,94	0,93	0,87	0,99	0,89	0,92	0,97
Тривалість обороту оборотних активів, днів	403	311	243	362	271	489	319
Середній рівень сукупної рентабельності,%	- 4,9	24,4	35,3	3,6	40,7	- 2,9	15,4
Чистий прибуток (збиток) на 1 га с.- г. угідь, грн.	-92,6	152,3	492,7	102,7	484,3	- 62,3	266,4

Джерело: дані Головного управління статистики у Черкаській області.

Діаметрально протилежні показники за даними кластерного аналізу у суб'єктів господарювання першої і шостої груп частка кредиту в покритті витрат операційної діяльності в яких склала 0,3 і 0,9 %. По цій групі суб'єктів господарювання має місце залучення в якості джерел фінансування операційної діяльності кредиторської заборгованості розмір якої відповідно 21,4 і 39,2 %, чим порушується платіжний оборот, що негативно впливає на ефективність виробництва. По цих групах рівень зростання валової продукції в постійних цінах склав 0,9 і 0,5 %, сукупна рентабельність за досліджуваний період була на рівнів -4,9 і – 2,9%.

Як свідчать результати дослідження сучасні організаційний і економічний механізми вдосконалення впливу кредиту на відтворювальний процес для суб'єктів господарювання аграрної галузі мають чисельні

невикористані резерви, основні з яких згруповані в три етапи (рис. 1).

Рис.1. Організаційно-економічні механізми впливу кредиту на розширене відтворення суб'єктів господарювання аграрного виробництва

В основі першого етапу закладено збір фінансово-економічної інформації щодо фінансового стану аграрної галузі в цілому і окремих суб'єктів господарювання, зокрема. Визначається мета, висхідна і кінцева характеристики виробничого потенціалу та фінансово-господарської діяльності галузі і окремих суб'єктів господарювання, структура фактичного потенціалу джерел фінансування операційної і інвестиційної діяльності. Другий етап передбачає розроблення стратегії механізмів кредитування суб'єктів господарювання аграрної галузі на основі отриманих даних. Цей етап включає в себе вибір форм і методів кредитування, застосування кредитних розписок, запровадження обов'язкового майнового страхування і планування виробничо-фінансової діяльності.

Третій етап дасть змогу вибрати варіанти систематизації ролі кредиту

в розширеному відтворенні суб'єктів господарювання аграрного виробництва і на цій основі моделювати процес розширеного відтворення внаслідок залучення кредитних ресурсів.

Питання кредитного забезпечення аграрної галузі генерують закономірність удосконалення кредитного механізму, так як недостатня кількість кредитних ресурсів зумовлює до збільшення навантаження на власні джерела, що як наслідок породжує дефіцит в оборотних активах та призводить до кризового стану поточної діяльності підприємства [5].

Досліджуючи сільське господарство ЄС слід зазначити що воно виступає стратегічною галуззю, так як найбільша його частина бюджету спрямовується на підтримку аграрного сектору у вигляді субсидій, кредитів, дотацій та пільг.

Проте варто зазначити, що в країнах ЄС проходить перебудова моделей державної підтримки аграрної сфери. Для збалансованої підтримки розвитку сільськогосподарських товаровиробників фінансове забезпечення буде здійснюватися за новою схемою, яка стосується в першу чергу; способів і термінів корегування єдиного аграрного платежу виробникам, принципів та строків допустимого збереження зв'язку даного платежу з об'ємом виробництва; інструментів управління кризовими явищами та ризиками тощо [6].

Висновки. Узагальнення системи організаційних і економічних механізмів на роль кредиту в розширеному відтворенні слід виокремлювати найбільш із них дієві, які можуть бути використані на перспективі. Відновлення нормування оборотних активів за допомогою якого можна отримати реальні показники потреби суб'єкта господарювання в залучених коштах. Нерозривним аспектом нормування оборотних активів є повномасштабне планування показників виробничої і фінансової діяльності, що дасть змогу отримати дані щодо обсягів виробництва та реалізації продукції, рівня спеціалізації, спрямування чистого доходу на потреби інвестиційної і операційної діяльності. Важливе значення при визначенні ролі кредиту в розширеному відтворенні має дотримання позичальниками принципів кредитування. Серед низки принципів кредитування слід виокремити принцип забезпечення.

Варто зауважити, що обмеженість бюджетних коштів не є підставою для відмови від розроблення програм спрямованих на розвиток аграрної галузі. Оскільки, головна проблема не у бракові ресурсів, а у відсутності чіткого механізму, що до їх ефективного використання. Саме тому в Україні виникла необхідність провадження заходів, котрі були б направлені на розвиток діяльності фінансових посередників, удосконалення теоретичних та практичних підходів щодо фінансування аграрної галузі відповідно до вимог ЄС.

Література

1. Про безпечність та якість харчових продуктів : Закон України від 23.12.1997 N 771/97-ВР). [Електронний ресурс]. URL: <http://search.ligazakon.ua/>

2. Деньги, кредит, банки: Учебник / Под ред. О. И. Лаврушина. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 1999. 464 с.

3. Словник фінансово-правових термінів / [за заг. ред. д.ю.н., проф. Л.К. Воронової]. – 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Алерта, 2011. 558 с.

4. Регіональний розвиток Черкаської області за 2015 р. Статистичний збірник за редакцією В.П.Приймак // Головне управління статистики в Черкаській області, Черкаси, 2016. 294 с.

5. Бондаренко Н.В. Проблеми кредитного забезпечення аграрних підприємств / Зб. наук. пр. УНУС / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2015. (Вип. 87). Ч.2. Економіка. С. 148–156.

6. Власюк С.А., Бондаренко Н.В. Фінансово-кредитне забезпечення підприємницьких структур аграрної сфери в умовах євро інтеграційних процесів / Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації : зб. тез II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 8-9 жовтня 2015 року); за заг. ред. д. е.н., проф. Синчак В.П. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2015. С. 50–53.

References

1. On safety and quality of food: Law of Ukraine as of 23.12.1997 N 771/97-BP. [The Internet]. Access: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/TM027049.html.

2. Lavrushin, O.I. 1999. *Money, credit, banks: Textbook*. 2nd edition. Moscow: Finance and Statistics.

3. Voronova, L.K. 2011. *Glossary of financial and legal terms*. 2nd edition. Kyiv: Alerta.

4. Pryimak, V.P. 2016. Regional development of Cherkasy region in 2015. *Department of Statistics in Cherkasy region*, 294.

5. Bondarenko, N.V. 2015. Problems of credit support of agricultural enterprises. In: *Proceedings of UNUH*. Uman, 87(2): 148-156.

6. Vlasiuk, S.A., Bondarenko, N.V. 2015. Financial and credit support of businesses of the agricultural sector in terms of European integration processes. In: *Strategic directions of socio-economic development in the context of globalization: A collection of abstracts of II International Scientific Conference*. Khmelnytsky, October 8-9, 2015. Khmelnytsky University of Management and Law, 50-53.

Одержано 15.03.2017

Аннотация

Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Корнега А.О.

Роль кредита в системе расширенного воспроизводства субъектов ведения хозяйства аграрной отрасли

Рост производства сельскохозяйственной продукции не только в национальном, но и в мировом масштабе находится в прямой зависимости от демографической ситуации, мировых цен и спроса на аграрную продукцию.

Выяснено, что основной предпосылкой расширенного воспроизводства субъектов ведения хозяйства аграрной отрасли является научно обоснованное соотношение между собственными и одолженными источниками финансирования операционной и

инвестиционной деятельности. Незвзирая на численные достижения отечественных ученых в решении этой проблемы до сих пор отсутствует единственный подход относительно выработки ее единственной стратегии и тактики.

Проанализировано, что высокая цена на кредитные ресурсы, отсутствие гарантий их возвращения, неотработанный механизм имущественного страхования, который является одним из главных источников обеспечения кредитных ресурсов, отсутствие планирования производственной деятельности и нормирования оборотных активов делают невозможным адекватную реакцию как кредиторов, так и заемщиков на кризисные явления в обществе.

Установлено, что опыт функционирования субъектов ведения хозяйства аграрной отрасли свидетельствует о том, что обеспечение непрерывности процесса производства, их финансовая стойкость и платежеспособность в большой степени зависят от привлечения банковских кредитов.

Выявлено, что процессу воссоздания в аграрной отрасли присущи организационные и экономические факторы, которые определяют его специфику и в определенной степени влияют, как на использование ресурсного потенциала, так и на производственно-экономические отношения.

Система кредитования субъектов аграрного производства, которая по большей части адаптирована в рыночные условия ведения хозяйства из директивно-плановой экономики не эффективная. Вследствие этого, кредитование аграриев в целом и льготного в частности практически приостановлено, что отрицательно влияет на непрерывность круговорота процесса производства, приводит к снижению плодородия почв, роста степени износа техники, нарушения севооборотов и роста себестоимости продукции и снижения ее прибыльности.

Определенно, что разным типам предприятий отвечают разные равные доли кредита в покрытии расходов операционной деятельности. Учитывая результаты кластерного анализа следует заметить тот факт, что предприятия третьего и пятого кластера в которых при похожей структуре источников финансирования операционной деятельности соответственно 37,2 и 43,2% кредиту в покрытии затрат показатели эффективности производства значительно отличаются от других исследуемых групп.

Как свидетельствуют результаты исследования, современные организационный и экономический механизмы совершенствования влияния кредита на воспроизводительный процесс для субъектов ведения хозяйства аграрной отрасли имеют численные неиспользованные резервы, основные из которых сгруппированы в три этапа: сбор финансово-экономической информации относительно финансового состояния аграрной отрасли в целом и отдельных субъектов ведения хозяйства, в частности; разработка стратегии механизмов кредитования субъектов ведения хозяйства аграрной отрасли на основе полученных данных; выбор вариантов систематизации роли кредита в расширенном воссоздании субъектов ведения хозяйства аграрного производства и на этой основе моделирования процесса расширенного воссоздания в результате привлечения кредитных ресурсов.

Отмечено, что ограниченность бюджетных средств не является основанием для отказа от разработки программ направленных на развитие аграрной отрасли. Поскольку, главная проблема не в нехватке ресурсов, а в отсутствии четкого механизма, что к их эффективному использованию.

Предложены осуществления мероприятий, которые были бы направлены на развитие деятельности финансовых посредников, усовершенствования теоретических и практических подходов относительно финансирования аграрной отрасли в соответствии с требованиями ЕС.

Ключевые слова. Кредит, финансовое обеспечение, обеспеченность кредита, планирование, нормирование, продовольственная безопасность, аграрная отрасль, операционная деятельность, инвестиционная деятельность.

Annotation

Bondarenko N.V., Vlasiuk S.A., Kornega A.O.

The role of loan in the system of the expanded reproduction of entities of the agricultural sector

Growth in agricultural production not only nationally but also globally is in direct proportion to the demographic situation, world prices and demand for agricultural products.

It is found that the basic premise of the expanded reproduction of entities of the agricultural sector is the scientifically reasonable ratio between own and borrowed sources of financing of operating and investment activities.

Despite the numerous achievements of domestic scientists in solving this problem still there is no approach to the formulation of a unified strategy and tactics.

It is analyzed that the expropriatory price for credit resources, lack of guarantees for their return, unfinished mechanism of property insurance that is one of the main sources of providing credit resources, lack of planning production activities and norm setting of current assets make impossible the adequate response of both creditors and debtors to the crisis in the society.

It is determined that the experience of functioning entities of the agricultural sector indicates that ensuring continuity of the production process, their financial stability and ability to pay depends largely on the involvement of bank loans.

It is revealed that impact of organizational and economic factors is inherent to the reproduction process of the agricultural sector. They determine its specifics and to some extent affect both the use of resource potential and production and economic relations.

The system of crediting entities of the agricultural production which is mainly adapted to the market economy with directive-planned economy is not effective. As a result, crediting of farmers in general and in particular concessional lending is almost stopped which adversely affects the continuous circulation of the production process, leads to a decrease in soil fertility, increase in the degree of equipment deterioration, violation of crop rotations, increased production costs and reducing its profitability.

It is determined that different loan levels to cover operating costs correspond to different types of enterprises. Given the results of a cluster analysis it is necessary to note the fact that in enterprises of the third and fifth cluster where in a similar structure of sources of financing operating activities respectively 37.2 and 43.2% of credit to cover expenses the efficiency indicators are significantly different from other studied groups.

According to the results of studies a modern organizational and economic mechanisms to improve the impact of the loan on the reproduction process for entities of the agricultural sector have numerous unused reserves, the main of which are grouped in three stages: collection of economic and financial information regarding the financial condition of the agricultural sector as a whole and individual entities, in particular; strategy development of mechanisms on lending entities of the agricultural sector on the basis of the data; choice of options for the systematization of the role of loan in the expanded reproduction of entities of the agricultural production and on this basis modeling process of the expanded reproduction due to attraction of credit resources.

It is noted that the limited budget funds is not a reason for not developing programs aimed at developing of the agricultural sector. Since, the main problem is not a lack of resources but the absence of a clear mechanism for their efficient use.

Measures which would be aimed at the development of financial intermediaries, improvement of theoretical and practical approaches to the funding of the agricultural sector in accordance with EU requirements are proposed.

Keywords: *loan, financial providing, credit availability, planning, norm setting, food safety, agricultural sector, operating activities, investing activities.*